

Jaarverslag 2023

Stichting De Hollandse Cirkel
voor de Geschiedenis van de Geodesie en Geo-informatie

Inhoudsopgave

1	Doel van de stichting	2
2	Bestuurssamenstelling.....	2
2.1	Algemeen bestuur (AB)	2
2.2	Dagelijks bestuur (DB)	3
3	Postadres van de stichting	3
4	Raad van Advies.....	3
5	Inkomsten.....	3
6	Ondersteuning van de stichting.....	3
6.1	Primaire begunstigers.....	4
6.2	Begunstigers en overige zakelijke donateurs.....	4
6.3	Donateurs	4
7	Abonnees tijdschrift “De Hollandse Cirkel”	4
8	Bestuursactiviteiten.....	5
8.1	Vergaderingen AB	5
8.2	Vergaderingen DB.....	5
9	Donateursdag	5
10	Overige activiteiten	5
10.1	GeoBuzz.....	5
10.2	Samenwerking Stichting Academisch Erfgoed.....	5
10.3	Samenwerking Geo-Informatie Nederland (GIN).....	6
10.4	Samenwerking Geofort.....	6
10.5	Samenwerking Kadaster Bedrijfsmuseum.....	6
11	Publicaties.....	6
12	Werkgroepen.....	7
13	Financiering	14
14	Dankzegging.....	14

Joop Gravesteijn

Op 8 oktober 2023 is onze vrijwilliger Joop Gravesteijn na een kort ziekbed overleden. Hij was zeer actief binnen de werkgroepen IGIE, GBM en Kanaalweg 4. Ook onderhield hij veel externe contacten op het gebied van geodetisch erfgoed, in het bijzonder met de TU Delft. Wij zullen hem erg missen.

1 Doel van de stichting

De Stichting De Hollandse Cirkel, hierna ook de stichting en DHC, opgericht op 16 juni 1998, dus in 2023 25 jaar oud, stelt zich ten doel het stimuleren van de belangstelling voor de geschiedenis van de geodesie en geo-informatie in Nederland, en het verrichten van alle verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. Daartoe zijn er verschillende en wisselende werkgroepen actief, die instrumenten en beeldmateriaal inventariseren, die mensen die een bijdrage hebben geleverd aan de recente geschiedenis interviewen en die de geschiedenis van de geodesie en geo-informatie beschrijven. Het gezicht naar buiten wordt gevormd door ons tijdschrift en onze website, waarop de geïnventariseerde instrumenten, het beeldmateriaal en monografieën die een onderdeel van de geschiedenis van geodesie en geo-informatie beschrijven zijn te bekijken. Bovendien is er een bibliotheek en zijn de Nederlandse tijdschriften op het gebied van geodesie en geo-informatie via onze website te bestuderen.

2 Bestuurssamenstelling

In het verslagjaar bestond het algemeen bestuur (AB) uit de volgende personen (tussen haakjes zijn de begunstigers geplaatst, waarvoor zij als contactpersoon optreden):

- mr.ir. P.M. Laarakker, voorzitter;
- ing. J.R.H. Bremer RI, vice-voorzitter (vanaf 1 april);
- mr.ir. J.C. Anneveld, secretaris;
- ir. R. van Noord, penningmeester;
- ir. S.R. Dijkstra, lid dagelijks bestuur;
- ir. E. Nobbe (GIN), lid;
- ir. J.G.A. Jansen, (GeoBusiness), lid;
- ing. L.G. de Bruin (Hydrografische Dienst van de Koninklijke Marine), lid;
- dr.ir. H. van der Marel (TU Delft), lid en
- ir. R.C.J. Witmer (Kadaster), lid.

De heren prof.dr.ir. L. Aardoom en dr.ir. H. Quee zijn als erevoorzitters nog nauw betrokken bij de stichting, hun adviezen zijn welkom en worden regelmatig opgevolgd.

Alle bestuursleden zijn onbezoldigd actief binnen de stichting.

2.1 Algemeen bestuur (AB)

Het AB is verantwoordelijk voor het besturen van DHC en komt daartoe minimaal tweemaal per jaar bij elkaar (de zogenaamde voorjaars- en de najaarsvergadering). In de najaarsvergadering stelt het AB het werkplan en het budget voor het komende jaar vast en in de voorjaarsvergadering beoordeelt het AB het jaarverslag, waaronder speciaal het financiële verslag van het voorgaande jaar.

Het AB is van mening dat de stichting derden graag met kennis en bemiddeling ondersteunt bij activiteiten die in lijn zijn met haar doelstelling (slechts bij uitzondering zal de stichting derden ook financieel ondersteunen).

2.2 Dagelijks bestuur (DB)

Het DB bereidt de bestuursvergaderingen voor, voert de dagelijkse werkzaamheden uit en neemt daartoe de beslissingen die binnen het vastgestelde werkplan en budget vallen. Het DB bestaat uit voorzitter, secretaris, penningmeester, het lid dagelijks bestuur en -sinds 1 april 2023- de vice-voorzitter. De coördinator neemt in beginsel deel aan de activiteiten van het DB.

3 Postadres van de stichting

Het postadres van de stichting luidt:

Stichting De Hollandse Cirkel
p/a Kadaster
Postbus 9046
7300 GH Apeldoorn

Telefoon: 088 183 5046
E-mail: info@hollandsecirkel.nl
Website: www.hollandsecirkel.nl

Met toestemming van het Kadaster is Hofstraat 110 in Apeldoorn, waar het hoofdkantoor van het Kadaster is gevestigd, als bezoekadres bij de Kamer van Koophandel geregistreerd.

4 Raad van Advies

DHC kent een Raad van Advies, die tot taak heeft gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan het bestuur over de werkzaamheden van de stichting. Waar mogelijk gebeurt dit door discussie met de bestuursleden.

De Raad van Advies bestaat uit een aantal ervaren mensen met kennis op aanpalende vakgebieden, te weten de volgende personen:

- dr. A.H. Streefland, erfgoedbeheerder bij de Universiteitsdienst van de TU Delft.
- prof. dr. P.J.E.M van Dam, hoogleraar Water- en Milieugeschiedenis, Universiteit van Amsterdam.
- drs. B. Toussaint, Bedrijfshistoricus Rijkswaterstaat.

5 Inkomsten

De activiteiten van de stichting worden gefinancierd door donateurs, abonnees en bedrijven en instellingen. Voor deze laatste categorie maakt DHC onderscheid in primaire begunstigers, begunstigers en bedrijfsdonateurs. Voor de huidige en toekomstige begunstigers en bedrijfsdonateurs is er een waardevoorstel beschikbaar.

6 Ondersteuning van de stichting

De stichting wordt financieel en in natura ondersteund door personen (persoonlijke donateurs) en organisaties (zakelijke donateurs). In de tweede categorie is er, afhankelijk van de bijdrage, een onderverdeling in primaire begunstigers, begunstigers en donateurs.

6.1 Primaire begunstigers

DHC werd in 2023 in raad (deelname AB) en/of daad (relatief forse financiële ondersteuning en/of ondersteuning in natura) ondersteund door de zes hieronder genoemde primaire begunstigers:

- Dienst der Hydrografie van de Koninklijke Marine;
- Kadaster;
- Shell Global Solutions International;
- TU Delft, faculteiten Civiele Techniek en Geowetenschappen (CiTG) en Bouwkunde (UDS en G1St);
- Rijkswaterstaat CIV;
- Stichting DUWO.

Als blijk van waardering werden de Koninklijke Marine (waartoe de Dienst der Hydrografie behoort), het Kadaster, Shell Global Solutions International, Rijkswaterstaat CIV en de TU Delft met hun logo's op de achterzijde van het tijdschrift vermeld.

De Stichting DUWO, stelde geen prijs op vermelding. DUWO stelt om niet de depotruimte aan de Kanaalweg 4 in Delft aan DHC ter beschikking.

6.2 Begunstigers en overige zakelijke donateurs

De minimumbijdrage voor begunstigers respectievelijk bedrijfsdonateurs bedraagt sinds 1 januari 2023 € 500,00 respectievelijk € 160,00. In 2023 werd DHC financieel ondersteund door 2 begunstigers en 39 zakelijke donateurs. Het betreft bedrijven, overheidsinstanties en enkele overige instanties. Deze partijen worden (indien gewenst) vermeld op de achterpagina van het tijdschrift.

Het stichtingsbestuur heeft uitgesproken meer te willen betekenen voor de bedrijfsdonateurs en (primaire) begunstigers. Er wordt meer aandacht besteed aan de recente historie van de geodesie en geo-informatie en daarmee ook de historie van de bedrijven binnen de geodesie en geo-informatie.

6.3 Donateurs

De laatste jaren stabiliseert het aantal donateurs. In 2023 was er één donateur minder dan in het voorliggende jaar. Met 14 donateurs is er een overeenkomst voor een periodieke schenking.

De minimum bijdragen voor donateurs zijn sinds 1 januari 2023 € 15,00 (studenten) en € 40,00 (andere personen). Voor een periodieke schenking is het minimum bedrag € 45,00.

7 Abonnees tijdschrift “De Hollandse Cirkel”

In 2023 waren er 10 abonnees van het tijdschrift van de stichting, genaamd “De Hollandse Cirkel”. Overigens zijn niet alle abonnementen van betaalde abonnees. De niet betalende abonnees zijn organisaties die in hetzelfde of aanpalende vakgebieden actief zijn. Het is de bedoeling om door toezending de onderlinge samenwerking te versterken.

De kosten voor een abonnement bedragen sinds 2023 € 25,00. De prijs van losse nummers van “De Hollandse Cirkel” bedraagt sinds 1 januari 2023 € 10,00.

Het tijdschrift wordt zonder extra kosten verstrekt aan de donateurs en begunstigers.

8 Bestuursactiviteiten

8.1 Vergaderingen AB

Het AB, aangevuld met de coördinator, de erevoorzitters, de hoofdredacteur van het tijdschrift en de webmaster, kwam in 2023 bijeen op 23 maart (voorjaarsvergadering) en op 30 november (najaarsvergadering). Ook is er per e-mail contact geweest tussen individuele bestuursleden en het DB.

8.2 Vergaderingen DB

Het DB en de coördinator kwamen in het verslagjaar 6 keer bijeen en hadden frequent contact met elkaar per e-mail, app en Teams. Het DB kwam bijeen op 28 februari, 23 maart, 11 mei, 31 augustus, 31 oktober, en 30 november. De bijeenkomsten van het DB op 28 februari en 31 oktober werden gevolgd door bijeenkomsten van het DB met de leiders van de werkgroepen. Ook waren er bijeenkomsten van het DB, voorafgaand aan de bijeenkomsten van het AB op 28 maart en 30 november.

9 Donateursdag

De donateursdag 2023 werd gehouden op 17 mei in Den Haag. In de ochtend waren er presentaties van de voorzitter, Peter Laarakker, Thijs Ligteringen van de Hydrografische Dienst en Jelmer Krom van het waterschap Rivierenland. In de middag was er een bezoek aan de expositie “Op de kaart” in het Nationale Archief.

10 Overige activiteiten

10.1 GeoBuzz

DHC heeft in 2023 geen stand gehad op de GeoBuzz, omdat de organisatie van GeoBuzz in het geheel niet reageerde op communicatiepogingen vanuit DHC.

10.2 Samenwerking Stichting Academisch Erfgoed

De Stichting Academisch Erfgoed is een samenwerkingsverband van een aantal universiteiten. De deelnemers aan de Stichting Academisch Erfgoed tonen hun collecties gezamenlijk op www.academischecollecties.nl. Op onze website tonen we niet dezelfde instrumenten, maar we geven door een adequate verwijzing toch een volledig beeld van het geodetisch erfgoed.

10.3 Samenwerking Geo-Informatie Nederland (GIN)

DHC en GIN werken uitstekend met elkaar samen. Onze websites verwijzen naar elkaar. Er is verder gewerkt op basis van de afspraak dat we alle Nederlandse niet-commerciële tijdschriften op het gebied van de geo-informatie als één geheel via het internet kunnen doorzoeken. Zie verder “Tijdschriften op Internet” in hoofdstuk 12.

10.4 Samenwerking Geofort

Zowel DHC als Geofort zijn geïnteresseerd in de geschiedenis van de geodesie. Bij Geofort is het accent meer educatief, waar DHC meer gericht is op het beheer en op het vastleggen in woord en beeld. Met de kennis die aanwezig is bij onze donateurs ondersteunen wij het Geofort als daar behoefte aan is. In 2023 hebben geen speciale projecten in samenwerking tussen DHC en Geofort gespeeld.

Het Geofort in Herwijnen

10.5 Samenwerking Kadaster Bedrijfsmuseum

Het Kadaster is van mening dat men ook later moet kunnen zien hoe in vroegere tijden bij het Kadaster werd gewerkt. Kennis van vroegere werkmethoden, producten en de nauwkeurigheid daarvan is bij veel huidige Kadasterwerkzaamheden daadwerkelijk van belang, omdat daarbij vaak moet worden teruggegrepen op oude gegevens. Inmiddels is een grote collectie documenten en instrumenten die binnen het Kadaster zijn gebruikt in het Kadastergebouw in Arnhem bijeengebracht. Ook verzamelingen van de Rijksdriehoeksmeting, de NCG, DHC en de Topografische Dienst, inclusief de fotogrammetrische apparatuur zijn hier ondergebracht. De verzameling documenten en instrumenten is beschreven in een inventaris, die in zes delen is verschenen en regelmatig wordt bijgewerkt. De expositieruimte is een bron van informatie voor velen binnen en buiten het Kadaster, onder wie donateurs van DHC. Bij de inventarisatie, beschrijving en het geschikt maken voor presentatie wordt door vrijwilligers van DHC en oud-kadastermedewerkers veel werk verzet. De Raad van Bestuur van het Kadaster draagt zorg voor de continuïteit van het Kadaster Bedrijfsmuseum.

De samenwerking tussen DHC en het Kadaster Bedrijfsmuseum is intensief en zal nog verder worden geïntensiveerd.

11 Publicaties

In 2023 zijn geen publicaties van DHC verschenen.

12 Werkgroepen

Mede door middel van de activiteiten van haar werkgroepen geeft DHC invulling aan de maatschappelijke betekenis van het beheer van geodetisch erfgoed.

DHC verheugt zich in een relatief groot aantal vrijwilligers onder haar donateurs. Toch blijft het lastig voldoende vrijwilligers te vinden voor bepaalde taken.

De coördinator onderhoudt de contacten met de werkgroepen, maar ook de bestuursleden zijn uiteraard rechtstreeks aanspreekbaar voor de werkgroepeliders.

De activiteiten van de werkgroepen worden in dezelfde volgorde beschreven als in het werkplan 2023.

Tijdschrift De Hollandse Cirkel

Werkgroepelider (hoofredacteur): Ad van der Meer

- De redactie van het periodiek bestond in 2023 uit: Ad van der Meer (hoofredacteur), Zacharias Klaase en Jan Stehouwer.
- De 25e jaargang telde vier nummers met in totaal 148 pagina's (2022: 160 pagina's).
- Op de website van DHC werd ook in 2023 een actuele auteursindex bijgehouden en volgden later de integrale tijdschriften (via een link).
- Een samenvatting van de inhoud werd in 2023 gepubliceerd in het blad Caert-Thresoor (en andersom).
- Het drukwerk werd in 2023 verzorgd door Roel Bouwman Grafische Vormgeving te Stroe.
- De hoofredacteur woonde voor de coördinatie de bestuursvergaderingen bij.
- De postverzending werd verzorgd door de coördinator in Apeldoorn.

De website

Werkgroepelider (webmaster): Hans van Eekelen

- Het beheer van de website ofwel de redactie werd in 2023 verzorgd door Hans van Eekelen en Albert Tiekens.
- Naast het algemene beheer en onderhoud stond 2023 in het teken van de vernieuwing van de website. Door het verlate beschikbaar komen van nieuwe beheertools en problemen bij de ondersteuning daarbij door de helpdesk van de leverancier is daar vertraging in opgetreden.
- Met de vernieuwing moet de website beter aansluiten bij de vragen van de geïnteresseerde (vaak in de geodesie ondeskundige) bezoeker aan de website.
- De webmaster wordt ondersteund door het bedrijf Najram; de website wordt gehost bij Vimexx.

Inventarisatie Geodetisch Instrumenteel Erfgoed (IGIE)

Werkgroepleider: Henk Jongbloed

- De werkgroep verzamelt informatie over geodetisch instrumenteel erfgoed bij overheidsorganisaties, bedrijven en particulieren in Nederland. Ze beschrijft en fotografeert elk instrument voor opname in de database. De instrumenten worden getoond via de website van DHC.
- De leden van de werkgroep onderhouden de contacten met de geïnventariseerde overheidsorganisaties, bedrijven en particulieren om de inventarisaties up-to-date te houden. Er wordt gestreefd naar een bijhoudingscyclus van 3 jaar, welke termijn als gevolg van de coronapandemie onder druk is komen staan.
- De werkgroep bestond eind 2023 uit 16 personen: Jan Appelman, Sieb Dijkstra, Hans van Eekelen, Jan Ebbing, Henk Jongbloed (vz), Henk Leenders, Pieter van Leijzen, Joost Marissen, Henk Pastoor, Ad Pieters, Peter Plugers, Rob Ruitenbeek, Paul van Schelt, Henk Schuringa, Jan Stehouwer en John Vossepoel. Op 8 oktober is Joop Gravesteijn overleden waarmee de werkgroep een enthousiast, toegewijd en deskundig lid heeft verloren. Bij de vergaderingen was coördinator Ted Schut steeds aanwezig.
- Er zijn dit jaar geen noemenswaardige veranderingen van collecties te melden. Wel vermeldenswaard is dat de opslagcapaciteit van het depot op Kanaalweg 4 geen verdere uitbreiding van de collectie aldaar toelaat,
- De werkgroep heeft dit jaar tweemaal vergaderd. Zowel de voorjaarsvergadering op 8 maart als de najaarsvergadering op 23 oktober werden gehouden bij het Kadaster in Apeldoorn.
- Op de najaarsvergadering heeft ook gezamenlijk overleg plaatsgevonden met werkgroep Geodetisch Beeldmateriaal (GBM) waarbij de intentie tot nauwere samenwerking is uitgesproken. Er wordt nog gewerkt aan een verbetering van de database. Deze is naast de aanpassing van de categorisering ook afhankelijk van de implementatie van nieuwe programmatuur voor de website.
- Er zijn sporadisch vragen over instrumenten gesteld via de website en via email. In de meeste gevallen is door (één van de) werkgroepleden een antwoord gevonden en gegeven aan de vragensteller.

Meesters van Weleer

Werkgroepleider: Frits Brouwer

- Omstreeks 1990 is door de NCG werkgroep Geschiedenis der Geodesie een reeks interviews afgenomen met een aantal toonaangevende collega's in ons vakgebied onder de naam 'De Meesters van Weleer'. Deze actie is bij de oprichting van DHC overgenomen door de stichting.
- Deze reeks wordt sinds 2005 jaarlijks aangevuld met een aantal interviews. De geluidsopnames van de interviews en de erbij gebruikte documenten worden digitaal bewaard. Ze worden niet openbaar beschikbaar gesteld, maar kunnen wel voor studiedoeleinden worden gebruikt. Met ingang van 2021 is een wijziging in het proces t.o.v. eerdere interviews doorgevoerd, nl. dat aan de te interviewen persoon wordt gevraagd om vooraf zijn/haar verhaal als "aangekleed cv" op papier te zetten, zodat niet het gehele interview behoeft te worden uitgewerkt.
- Een overzicht en korte samenvattingen van alle interviews worden gepubliceerd op de website van DHC.

- Met het oog op het plannen van toekomstige interviews is gedurende het jaar een analyse gemaakt van alle geïnterviewden, geïnterviewd naar specialisatie. Daaruit is naar voren gekomen dat er relatief veel personen zijn geïnterviewd die werkzaam zijn geweest op het gebied van bijv. mariene geodesie, fotogrammetrie en remote sensing. Anderzijds zijn er veel minder personen geïnterviewd die werkzaam zijn geweest op het gebied van ruimtegeodesie en fysische en wiskundige geodesie. Ook is het idee naar voren gekomen meer thematisch te gaan werken als werkgroepen, zodat bijv. een onderwerp tegelijk speciale aandacht krijgt in zowel het tijdschrift, op de website en d.m.v. interviews in het kader van 'Meesters van Weleer'.
- Voor het project "Meesters van Weleer" stonden in 2023 twee interviews gepland. Door diverse oorzaken heeft alleen het interview met Wim van Beusekom (over zijn werkzaamheden op het terrein van het Normaal Amsterdams Peil) kunnen plaatsvinden; Chris Nelis was hierbij mede-interviewer.

Geschiedschrijving van de geodesie in de 19de en 20^e eeuw

Werkgroepleider: Martien Molenaar

De volgende onderwerpen worden bij de geschiedschrijving van de geodesie in de 19de en 20^e eeuw beschreven (in het beginstadium worden de onderwerpen nog beschreven door een projectgroep/projectleider, daarna wordt een sub-werkgroep of een zelfstandige werkgroep ingesteld):

- Elektronische plaatsbepaling en landmeetkunde
Projectleider: Roel Nicolai
De projectleider heeft door ziekte in 2023 niet aan het project kunnen werken. Hij verwacht de nodige voortgang te kunnen maken in 2024.
- Project fotogrammetrie in Nederland.
Projectleider: Tjeu Lemmens.
Dit project beoogt het inventariseren en beschrijven van toepassingen en wetenschappelijke ontwikkelingen van de fotogrammetrie in Nederland in de periode 1900 – 1990. Het aanvankelijke idee om als voorname informatiebron interviews te houden met deskundigen op het gebied van de fotogrammetrie is verlaten omdat in geodetische/landmeetkundige tijdschriften waaronder het Tijdschrift voor Kadaster en Landmeetkunde (1885 - 1970), met bijblad Fotogrammetrie (1937-1939), Nederlands Geodetisch Tijdschrift en Geodesia veel uitstekende artikelen zijn gepubliceerd over zowel wetenschappelijk onderzoek als praktijktoepassingen in de betreffende periode. Deze artikelen vormen de hoofdinformatiebronnen voor dit onderzoek. In het verslagjaar is Tjeu Lemmens verder gegaan met het verzamelen van de relevante artikelen, heeft hij voorts excerpten gemaakt van deze artikelen, een opzet voor de verslaglegging opgesteld en heeft hij een eerste aanzet gemaakt voor de monografie. Vervolgens zullen conceptversies voorgelegd worden aan een klankbordgroep ter becommentariëring.
- Sub-werkgroep de overgang van analoge naar digitale werkprocessen.
Sub-werkgroepleider: Jos Anneveld
Het betreft hier een dynamische bundel, waaraan regelmatig delen worden toegevoegd. Er worden nog aanvullende stukken verwacht over:
  - A/D conversie van de reguliere landmeetkundige werkzaamheden bij het Kadaster (Klaas van der Hoek).

- Digitaal werken in de landinrichting (Chrit Lemmen).
- Project “De opkomst van de geo-informatie”.
Projectleider: Martien Molenaar
Onder dit onderdeel vallen twee activiteiten:
  - De monografie
De opkomst van de Geo-informatiewetenschappen en de Aardobservatie in de periode 1970-2010.
In deze monografie beschrijft de schrijver vanuit zijn geodetische achtergrond hoe hij de overstap naar de geo-informatie en aardobservatie heeft beleefd. Daarbij ligt de nadruk vooral op de ontwikkeling van informatiemodellen. Dat laat zien hoe we ons daarbij losmaakten van het kaartparadigma en hoe dat ons zicht op de wereld heeft beïnvloed. De monografie is zo goed als afgerond en wordt begin 2024 gepubliceerd.
  - Werkgroep geo-informatie
Deze werkgroep zal de opkomst van de geo-informatie in de geodetische praktijk beschrijven. Voor de formulering van de precieze opdracht van deze groep, wachten we eerst de resultaten af van de groep die aan de Canon van de Nederlandse Geodesie werkt.

Geodetisch Beeldmateriaal (GBM)

Werkgroepleider: Klaas van der Hoek

De werkgroep verzamelt, beschrijft en toont geodetisch en geo-informatie beeldmateriaal via de website van de stichting.

- In 2023 maakten de volgende personen deel uit van de werkgroep: Klaas van der Hoek (werkgroepleider), Henk Pastoor, Jos Schreurs, Jan Stehouwer, Albert Tieken, Wisse van de Guchte, Joop Gravesteijn, Janhein Loedeman (secretaris), Henk Leenders en Hans van Eekelen. Ted Schut was bereid logistieke ondersteuning te geven bij het organiseren van vergaderruimtes. Op 8 oktober is Joop Gravesteijn helaas overleden. Wij zullen zijn inbreng node missen.
- In 2023 is de werkgroep tweemaal bijeengekomen; de tweede maal ook samen met de werkgroep IGIE.
- Er is een concept blauwdruk opgesteld die door de werkgroepen IGIE en GBM en het dagelijks bestuur is geaccordeerd. In dit document is een toekomstbeeld geschetst voor beide werkgroepen. Geconcludeerd werd dat we de situatie krijgen waarbij beide werkgroepen op vrijwel hetzelfde veld aan het spelen zijn. Waarbij ook opgemerkt werd dat de rol aan het veranderen is: van meer inventariseren en zelf alles willen doen, naar meer zorgen dat over en weer zaken gelinkt wordt. De rol, ook van DHC, zal meer gaan veranderen richting web/verwijzer in de materie dan alles zelf doen.

Beheer depot- en expositieruimte Kanaalweg 4

Werkgroepleider: Wim van Beusekom

Op 8 oktober is Joop Gravesteijn overleden. Hij heeft veel voor de werkgroep betekend en we zullen hem erg missen.

DHC heeft een depot waar een historische collectie (instrumenten, boeken en beeldmateriaal) die een belangrijke rol heeft gespeeld binnen de landmeetkunde en aanverwante vakgebieden in Nederland en voormalige overzeese gebiedsdelen opgeslagen worden. Ook bevindt zich in het depot het archief van de geodetische verenigingen. Het depot bevindt zich op Kanaalweg 4 in Delft. Het depot dat zich in de toren van het voormalige gebouw van de opleiding Geodesie aan de TU Delft bevindt, wordt om niet aangeboden aan DHC door DUWO, de organisatie die studentenhuysvesting van onder andere de TU Delft verzorgt. Wij zijn DUWO daarvoor zeer erkentelijk.

Er worden regelmatig rondleidingen in het depot gehouden.

Voormalig gebouw voor Geodesie, Kanaalweg 4, Delft

- Vanuit het depot werd deelgenomen aan de Open Monumentendag in september. Dit was in samenwerking met Geodelta, KNVW&S en enkele medewerkers van de TU. De Open Monumentendag was (weer) een groot succes. Meer dan 600 bezoekers verlieten, regelmatig met een dankwoord, ons pand. Wel dient een kanttekening geplaatst te worden. In de piekuren 's ochtends maar vooral 's middags kwam door de te grote drukte de veiligheid op de bovenste verdiepingen in gevaar. Na 15:30 uur lieten we zelfs niemand meer toe. Onze twee bedrijfshulpverleners hebben allebei iemand behandeld vanwege de warmte. Er wordt uiteraard al nagedacht over een andere opzet om de druk op de bovenste verdiepingen te voorkomen.
- De rondleidingen liepen gestaag, met als kers op de taart een bruidspaar dat in de toren bruidsfoto's liet maken.
- Het ondersteunen van zowel de voorlichting als het onderwijs aan middelbare scholen is door het overlijden van Joop Gravesteijn gestopt.
- Wat het beheer van de collectie betreft: het depot is overvol, hoog tijd om na te denken wat er elders kan worden opgeslagen. Het verwerken van binnengekomen instrumenten heeft vertraging opgelopen. De vitrinekasten met circa 50 instrumenten die staan bij Civiele Techniek zijn op 30 juni 2023 overgedragen aan de TU-Erfgoed. (Archief DHC ordner G.42) De

administratie van uitgeleende instrumenten, meestal voor onderwijsdoelen, wordt bijgehouden in een spreadsheet. Het beheer van de collectie bij de TU Kaartenkamer blijft bij DHC daar het instrumentarium niet afkomstig is van de TU.

- Een bijzondere vraag was naar een instrument dat geschikt is om een grot op te meten.
- Er is weinig vraag naar boeken e.d. uit onze bibliotheek. De bibliotheek is overigens meer bedoeld als bewaarplaats dan om uit te lenen.
- Af en toe krijgen we wat boeken toegestuurd en deze zijn alle geregistreerd.
- Het beheren door Willem van de Guchte van de originele beelden in de vorm van films, video's, dia's en foto's die als basismateriaal zijn gebruikt bij het tot stand komen van de beeldbank heeft geen wijziging ondergaan
- Met het saneren en inventariseren, onder supervisie van Herman Quee, van het VVL-archief, van het NVF-archief en het archief van de Kring van Aardobservatie is gewerkt. Het streven is om de sanering en inventarisatie in 2024 te voltooien.
- De schoonmaak is uitbesteed aan de firma Wijnmaalen en loopt naar behoren. De werkgroep zorgde zelf waar nodig voor de schoonmaak van de binnenzijde van de kasten en het instrumentarium.
- Joop Gravesteijn was de spil in het onderhouden van de contacten met collectiebeheerders en andere afdelingen binnen de TU, onder andere het Science Center, de Bibliotheek, het Erfgoedteam en de sectie GRS van de faculteit CITG. In het laatste is met de beoogde opvolger van Joop Gravesteijn en de werkgroep leider Wim van Beusekom, John Hoefnagels overleg geweest met Sylvia Nijhuis TU-erfgoed.
- De voorzitter Peter Laarakker en de werkgroep leider Wim van Beusekom hebben kennis gemaakt met de directeur Ton Hoekveld en Miranda Keijzer (onze contactpersoon) van Duwo.

Tijdschriften op internet (TOI)

Werkgroep leider: Chris Nelis

- Op het internet is het tijdschrift van DHC beschikbaar. Dit kan op verschillende manieren worden doorzocht. Ook Geo-info en de tijdschriften van de meeste rechtsvoorgangers hiervan zijn via deze tijdschriftviewer te raadplegen. De collectie wordt regelmatig met de nieuwe uitgaven uitgebreid.
- De Koninklijke Bibliotheek (KB) kent naast zijn papieren archief, waarin de DHC-publicaties zijn opgenomen, ook een digitaal archief. Dit laatste is alleen ter plaatse raadpleegbaar. Hierin zijn het DHC-tijdschrift De Hollandse Cirkel vanaf 2009 en de monografieën opgenomen.
- De vereniging GIN heroriënteert zich op de rol van het tijdschrift Geo-Info binnen de vereniging. Ook in 2023 zijn door DHC geen tijdschriften Geo-Info ontvangen en deze zijn dus nog niet doorzoekbaar op de website van DHC. Van geïnteresseerden heeft de werkgroep leider over het ontbreken van de jaargangen 2022 en 2023 ook geen vragen gehad. Door de voorzitter wordt met GIN overlegd over dit onderwerp.
- GIN heeft volgens het contract tussen GIN en DHC voor 50 procent bijgedragen aan de uitgaven over het lopende jaar.
- In de plaats stelling: René van Noord is op de hoogte van de taken van de werkgroep leider en kan hem zo nodig vervangen.

- Het contract met Vitec Memorix (voorheen Picturae) voor het beheer van de tijdschriften database is met één jaar verlengd. Over de periode daarna wordt binnen DHC met bestuur en andere werkgroepen overlegd.

Werving donateurs

Werkgroepleider ad-interim: Richard Bremer

- De werkgroep bestaat uit 3 leden, Wim van Pijkeren, IJme Poortvliet en Richard Bremer. Richard Bremer trekt de werkgroep ad interim vanuit het bestuur.
- De werkgroep heeft tot doel om structureel (bedrijfs-)donateurs en (primaire) begunstigers te werven en zo structurele inkomsten en de aanwas van nieuwe donateurs/vrijwilligers veilig te stellen om zodoende een stabiele financiële basis te garanderen voor het werk van de stichting.
- De werkgroep is voor het eerst bij elkaar gekomen op woensdag 21 juni 2022 in Amersfoort. Na het bepalen van de aanvierroute is de groep direct voortvarend aan het werk gegaan. Dit was mogelijk omdat als locatie van overleg de locatie van de vakbeurs GeoBuzz gekozen was. Gelet op de opbrengsten en de te verwachten inspanningen is eerst gekozen de zakelijke donateurs te gaan benaderen en later te bekijken hoe de andere donateurs, waaronder de persoonlijke donateurs, benaderd kunnen gaan worden.
- Tijdens de vakbeurs zijn er al diverse toezeggingen gedaan door de bedrijven die daar met een stand aanwezig waren. Via de mail zijn deze toezeggingen definitief gemaakt.
- Daarna is er nog twee keer overleg geweest, een keer in september en een keer in december, waarbij de aanpak van de bedrijven in de geo-informatie, decentrale overheden (gemeenten, provincies, waterschappen) en een aantal Rijksdiensten zoals BZK verder uitgewerkt is, dit naast het mail verkeer tussen de werkgroepleden. Ook is er al een voorzet gemaakt om de persoonlijke donateurs te benaderen met als doelgroep de personen boven de 50 jaar. In 2024 zullen de acties gericht zijn op deze personen naast de zakelijke donateurs.

Canon van de Nederlandse geodesie

Werkgroepleider: Peter Laarakker

- Het doel van het opstellen van een Canon van de Geodesie (werktitel) is te komen tot een overzicht van gebeurtenissen in de geschiedenis van Nederland waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor de geodesie en de personen, werkmethoden, instrumenten enzovoort die daarbij van belang waren.
- Door die gebeurtenissen te koppelen aan de al beschikbare bronnen binnen DHC zoals het tijdschrift, de monografieën, de interviews met de meesters van weleer, het beeldmateriaal, boeken en instrumenten, zullen die bronnen op een meer verhalende wijze ontsloten kunnen worden. De vernieuwde website zal daarbij een belangrijke rol spelen.
- In 2023 is een eerste lijst van 25 gebeurtenissen opgesteld die in 2024 verder uitgewerkt zal worden. Het boek 'De aarde verdeeld, berekend en getekend', dat in 2004 door de Nederlandse Commissie voor Geodesie werd uitgegeven, kan daarbij ter inspiratie dienen.

13 Financiering

De boekhouding is gecontroleerd en juist bevonden door de bestuursleden Richard Witmer en Gilbert de Bruin. Zie voor de details de financiële jaarstukken en het vergaderverslag van de bestuursvergadering.

Voor de hoofdlijnen, zie onderstaande tabel. Uit de tabel volgt dat DHC het jaar 2023 heeft afgesloten met een positief resultaat van € 2.185,97. Dit is in belangrijke mate te danken aan nieuwe zakelijke donateurs en de minder uitgaven dan begroot aan de werkgroepen.

	Stichting De Hollandse Cirkel		
	realisatie 2022	begroting 2023	realisatie 2023
Inkomsten			
Donaties	€ 19.683,00	€ 19.888,00	€ 25.743,00
Abonnementen	€ 80,00	€ 80,00	€ 110,00
Rente	€ 160,19	€ 1,00	€ 697,71
Doelsponsoring	€ 1.176,19	€ 1.437,00	€ 1.291,75
Overige inkomsten	€ 0,00	€ 0,00	€ 187,00
Onttrekking uit reserveringen	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.854,59
Totaal baten	€ 21.099,38	€ 21.406,00	€ 29.884,05
Uitgaven			
Bestuur	€ 4.061,10	€ 5.390,00	€ 5.110,72
Werkgroepen	€ 7.258,35	€ 14.390,00	€ 9.602,78
Publicaties en tijdschrift	€ 9.682,16	€ 10.400,00	€ 10.043,74
Donateursdag	€ 4.616,38	€ 5.000,00	€ 2.940,84
Beurzen & congressen	€ 638,97	€ 700,00	€ 0,00
	€ 26.256,96	€ 35.880,00	€ 27.605,84
overschot/tekort	€ -5.157,58	€ -14.474,00	€ 2.185,97

14 Dankzegging

Door bijdragen van de begunstigers en de (bedrijfs-) donateurs kon de stichting zijn werk doen.

De stichting dankt in het bijzonder het Kadaster, Rijkswaterstaat (CIV), de faculteiten Civiele Techniek en Geowetenschappen en Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft, de Hydrografische Dienst van de Koninklijke Marine, Shell Global Solutions International en de stichting DUWO voor de bijdragen, die zij als primair begunstiger in 2023 aan het werk van de stichting hebben gegeven.

De stichting is naast deze primaire begunstigers, de begunstigers en (bedrijfs-)donateurs uiteraard ook zeer erkentelijk voor hun bijdragen aan de stichting.

Nadrukkelijk wil de stichting de vele vrijwilligers, die een onmisbaar aandeel leverden in het werk van de stichting bedanken.

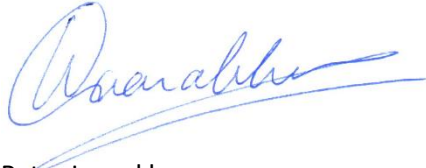
28-03-2024

Vastgesteld door:

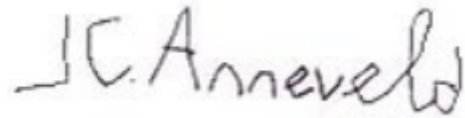
De voorzitter

en

de secretaris

Peter Laarakker

Jos Anneveld